

De nieuwe WMCZ
Presentatie Jaap Zwitser
1 november 2016

Inhoud presentatie

- Stand van zaken nieuwe wetgeving
- Wat is er nieuw
- Onduidelijkheden of minpunten
- Hoe verder

Stand van zaken nieuwe wetgeving

- WMCZ stamt uit 1996. Was een “kaderwet”, zelfregulering was de bedoeling
- Officiële evaluaties: 2000 van Verweij Jonker Instituut (VJI) en 2004 van Research van Beleid. Voorts advies WRR 2004
- 2007 nieuw wetsontwerp als onderdeel van Wet Cliëntenrechten Zorg. In 2013 ingetrokken
- Talloze artikelen, onderzoeken, publicaties, laatstelijk: Instituut Beleid en Management en VJI. Ook Landelijke Stichting Raden (LSR) en KansPlus/VraagRaak actief
- Teneur: wisselend beeld, versterk positie Cliëntenraad (CR), samenhang informele medezeggenschap
- Nu weer een poging (ambtelijk ontwerp)
- Januari/februari 2017 wetsontwerp richting Tweede Kamer
- Risico van contrair verklaren

Wat is er nieuw (1)

- **Verplichting om alle individuele cliënten inspraak te geven over zaken die direct van invloed zijn op hun dagelijkse leven**
 - Alleen voor Langdurige Zorg (LZ)
 - Veel vrijheid voor zorgaanbieder
 - Info-plicht resultaten naar cliënten/vertegenw.
 - CR betreft resultaten bij werkzaamheden
 - Toezicht Inspectie Gezondheidszorg (IGZ)
 - Mogelijkheid tot bemiddeling (oud)

Wat is er nieuw (2)

- **Verplichting gebruik noodzakelijke voorzieningen en financiële middelen ter beschikking te stellen die de CR *redelijkerwijs* nodig heeft:**
 - Waaronder uitdrukkelijk scholing, onafhankelijke ondersteuning , geschillen via Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden (LCvV)
 - Budget mag in overeenstemming (overschrijding alleen na toestemming)
 - Kosten rechtsgedingen tlv zorgaanbieder (wel vooraf over kosten in kennis stellen)
 - CR kan niet in proceskosten worden veroordeeld
 - Onafhankelijke ondersteuning uitgewerkt
 - Oproep Minister modelregeling
 - Bemiddeling LCvV (oud)
 - Geschil voorleggen door CR aan LCvV (oud)

Wat is er nieuw (3)

- **Vervangen van de meeste verzwaard adviesrechten door instemmingsrecht (vergelijkbaar met instemmingsrecht OR) met zwaarder toetsingscriterium door LCvV**
 - Degradatie artikel benoemen zorgleidinggevenden
 - Toevoeging profielschets + Medezeggenschaps(MZ)regeling + regeling ex art. 13, lid 1, WKKGZ (effectieve laagdrempelige opvang en afhandeling klachten) + procedure zorgplannen + bij LZ: sociaal plan ingrijpende verbouwing, nieuwbouw, verhuizing , idem: inrichting zorgruimten
 - Zorgaanbieder kan zonodig toestemming vragen aan LCvV
 - Toestemming indien CR onredelijk is, of
 - Bij zwaarwegende bedrijfsorganisatorische, bedrijfseconomische of bedrijfssociale redenen

Wat is er nieuw (4)

- **Uitdrukkelijk regelen dat CR wordt betrokken bij de voorbereiding van een aantal besluiten (fusie, samenwerking, overdracht zeggenschap over de zorg of onderdeel, ingrijpende verbouwing, nieuwbouw of verhuizing in LZ, selectie/benoeming leidinggevenden zorg)**
- **Zwaardere eisen voor instellingen waar cliënten in de regel langdurig verblijven**

Te weten: inspraakartikel + adviesrecht selectie/benoeming leidinggevenden zorg + sociaal plan + inrichting zorgruimten

- **Invoering toezicht IGZ**

Wat is er nieuw (5)

- **Benodigde informatie moet voortaan op begrijpelijke wijze aan de CR worden verstrekt**
 - moet in MZ-regeling (instemming!) staan
 - Memorie van Toelichting (MvT): bijv. opleggers met beweegredenen en consequenties (bijv. cliënteffectrapportage)
- **uitdrukkelijk toekennen van het recht op enquête aan de CR**
- **Verplichte openbaar making door zorgaanbieder vacatures CR**
- **CR wordt conform MvT verplicht in het eigen reglement inzake de werkwijze vast te leggen op welke wijze hij de wensen van “cliënten” inventariseert en de “cliënten en vertegenwoordigers” informeert over zijn werkzaamheden en de resultaten (responsiviteit met achterban).**

Wat is er nieuw (6)

- **Instelling bevordert voorts contact CR en achterban**
- **Aanscherpen van voorwaarde tijdig advies te vragen of instemming**
- **Het begrip zorgaanbieder**
- **Instellingsbegrip**
- **Onderscheid CR en CCR**
- **Vervallen verplichting zorgaanbieder jaarlijkse rapportering over wijze van toepassing WMCZ**

Onduidelijkheden of minpunten (1)

- **Instellingsbegrip minder hard**

- Nu hebben `alle in de maatschappij als zelfstandige eenheid optredende organisatorische verbanden` recht op een CR
- Toegevoegd is “tenzij dit in redelijkheid voor die instellingen niet aangewezen is te achten”
- MvT stelt dat “niet uitgesloten is dat de verplichting tot onder bepaalde omstandigheden tot onwerkbaar situaties zou leiden, bijvoorbeeld indien een zorgaanbieder bestaat uit een heleboel kleine “instellingen” en er daardoor tientallen cliëntenraden zouden worden ingesteld, elk voor slechts een gering aantal cliënten”

Vervolg

- `Uitgangspunt` is dat sprake is van verschillende cliëntengroeperingen met verschillende belangen, en zekere mate van zelfstandigheid
- `In beginsel` dienen entiteiten te beschikken over een CR
- Voorts aangegeven dat "het niet goed mogelijk is om bij wet precies te bepalen in welke gevallen er een of meerdere raden per zorgaanbieder moeten worden ingesteld"
- Wat gebeurt er als een groep cliënten opeist dat er voor hun voorziening een lokale CR moet komen in geval de medezeggenschapsregeling dit niet toelaat. Heeft de Centrale Cliëntenraad (CCR) hierin een breekijzer. Als CCR niet meewerkt, wat dan?

Onduidelijkheden en minpunten (2)

- Geregeld worden weer de onderwerpen waarover de CR advies gevraagd moet worden (artikel 7) en instemmingsadvies (artikel 8). Nieuw is de toevoeging “tenzij de medezeggenschapsregeling anders bepaalt”.

Onduidelijkheden en minpunten (3)

- In de huidige wet is opgenomen dat een CR verzwaard advies recht heeft bij de benoeming van personen die leiding geven aan een onderdeel van de instelling waarin gedurende het etmaal zorg wordt verleend.
- Dit artikel is “gedegradeerd” naar het gewone adviesrecht.
- Wel dient de CR betrokken te worden bij de voorbereiding van het besluit

Aandachtspunten

- Instellingsbegrip+ gevaar dat invoering inspraakartikel bevordert dat er minder CR's zullen komen op lokaal niveau
- Flexibiliseer niet de adviesrechten (zwakkere partij beschermen)
- Geen degradatie adviesrecht benoeming leidinggevenden zorg
- Meer onderwerpen waarbij CR vroegtijdig betrokken wordt
- Geen afschaffing verplichting verantwoording over invulling WMCZ
- Regel beter wat CCR en CR doen (bijv. zoals IBMG doet)
- Definieer het begrip wettelijke vertegenwoordiger (bijv. conform WGBO)
- Beroep op kantonrechter ten onrechte vervallen teneinde uitspraak LCvV af te dwingen
- Terughalen bevoegdheden van decentrale raden mogelijk?
- Kunnen cliënten/vertegenwoordigers van locatie later een CR opeisen indien dit vrijwillig vroeger "afgestaan" is ten gunste van CCR
- Reikwijdte nieuwe wet (ook Jeugdwet/WMO?)
- Openbare werving in media in LZ niet logisch in LZ
- Krijgen CR's zo helder inzicht in geldstromen en meer invloed waar het gaat om het bewaken van kwaliteit van leven Manifest Hugo Borst)?

Hoe verder

- Wat mag VraagRaak/KansPlus niet vergeten, wat moet scherper
- Samen optrekken met LSR en LOC zal helpen
- Wat moet het karakter van de reactie zijn
- Kan variëren tot afbreken tot constructief opbouwend
- Kans op weer uitstel gezien verkiezingen 15 maart 2017